YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
25 päivänä huhtikuuta 2002 *

Asiassa C-52/00,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Patakia ja B. Mongin, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Ranskan tasavalta, asiamiehinään aluksi K. Rispal-Bellanger ja R. Loosli-Surrans ja sittemmin R. Loosli-Surrans ja J.-F. Dobelle,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY (EYVL L 210, s. 29) 9 artiklan, 3 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan mukaisia velvoitteitaan

— koska se on sisällyttänyt tuotevastuusta 19.5.1998 annetun lain nro 98-389 (JORF 21.5.1998, s. 7744) 3 §:ään vahingot, jotka ovat alle 500 euroa

— koska se on katsonut saman lain 8 §:ssä, että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjä on vastuussa kaikissa tapauksissa ja samoin edellytyksin kuin valmistaja, ja

— koska se on säätänyt saman lain 13 §:ssä, että valmistajan on näytettävä ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotka ovat soveliaita ehkäisemään turvallisuudeltaan puutteellisesta tuotteesta aiheutuvia seurauksia, voidakseen vedota kyseisen direktiivin 7 artiklan d ja e kohdassa säädettyihin vapautusperusteisiin,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit S. von Bahr ja C. W. A. Timmermans,

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 3.5.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.9.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.2.2000 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY (EYVL L 210, s. 29; jäljempänä direktiivi) 9 artiklan, 3 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan mukaisia velvoitteitaan

— koska se on sisällyttänyt tuotevastuusta 19.5.1998 annetun lain nro 98-389 (JORF 21.5.1998, s. 7744) 3 §:ään vahingot, jotka ovat alle 500 euroa

— koska se on katsonut saman lain 8 §:ssä, että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjä on vastuussa kaikissa tapauksissa ja samoin edellytyksin kuin valmistaja, ja

— koska se on säätänyt saman lain 13 §:ssä, että valmistajan on näytettävä ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotka ovat soveliaita ehkäisemään turvallisuudeltaan puutteellisesta tuotteesta aiheutuvia seurauksia, voidakseen vedota kyseisen direktiivin 7 artiklan d ja e kohdassa säädettyihin vapautusperusteisiin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, joka koskee valmistajan vastuuta tuotteen puutteellisen turvallisuuden aiheuttamasta vahingosta. Sen ensimmäisen perustelukappaleen mukaan tämä lähentäminen on tarpeen, koska näihin lainsäädäntöihin sisältyvät erot "saattavat vääristää kilpailua

ja vaikuttaa tavaroiden liikkuvuuteen yhteismarkkinoilla sekä johtaa eroihin kuluttajan suojaamisessa vahingolta, jonka tuotteen puutteellinen turvallisuus aiheuttaa hänen terveydelleen tai omaisuudelleen".

3 Direktiivin 1 artiklan mukaan "valmistaja vastaa vahingosta, joka aiheutuu hänen tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta".

4 Direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos tuotteen valmistajaa ei voida tunnistaa, tuotteen valmistajana pidetään jokaista, joka on laskenut tuotteen liikkeelle, jollei hän ilmoita vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa valmistajaa tai sitä, jolta hän on hankkinut tuotteen. Tätä sovelletaan myös, jos 2 kohdassa tarkoitettu maahantuoja ei käy ilmi maahan tuodusta tuotteesta, vaikka valmistajan nimi kävisikin ilmi siitä."

5 Direktiivin 7 artiklassa säädetään, että valmistaja ei ole tämän direktiivin mukaan vastuussa, jos hän näyttää

" — —

d) että tuotteen puutteellinen turvallisuus on seurausta siitä, että tuotteen on oltava viranomaisten antamien pakottavien määräysten mukainen;

e) että laskettaessa tuote liikkeelle tieteellisen ja teknisen tiedon taso ei ollut sellainen, että puutteellinen turvallisuus olisi voitu havaita;

— — ".

6 Direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan sen 1 artiklassa tarkoitetaan "vahingolla" seuraavaa:

" — —

b) muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumista tai tuhoutumista, vähennettynä kuitenkin 500 [euron] omavastuumäärällä ja edellyttäen, että esine on

i) laadultaan yleensä yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettu

ja

ii) pääasiassa ollut vahinkoa kärsineen yksityisessä käytössä tai kulutuksessa."

7 Direktiivin 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tämä direktiivi ei rajoita vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla taikka sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka on olemassa tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä."

8 Direktiivin 15 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

"Jäsenvaltio voi:

— —

b) edellä 7 artiklan e kohdasta poiketen pitää voimassa tai tämän artiklan 2 kohtaa noudattaen antaa lainsäädännössään säännökset, joiden mukaan valmistaja on vastuussa, vaikka hän näyttäisi, että tieteellisen ja teknisen tiedon taso silloin, kun hän laski tuotteen liikkeelle, ei mahdollistanut puutteellisen turvallisuuden havaitsemista."

9 Direktiivin 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden oli viimeistään 30.7.1988 saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

Kansallinen lainsäädäntö

10 Lailla nro 98-389 Ranskan code civiliin (siviililaki; jäljempänä code civil) lisättiin seuraavat säännökset:

1386-1 §

"Valmistaja on vastuussa viallisen tuotteen aiheuttamasta vahingosta riippumatta siitä, onko valmistaja sopimussuhteessa vahinkoa kärsineeseen."

1386-2 §

"[Tuotevastuuta koskevan] osaston säännökset koskevat henkilövahingon tai muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumisen korvaamista."

1386-7 §:n ensimmäinen momentti

"Myyjä, vuokralleantaja, lukuun ottamatta leasingvuokraajaa tai vastaavaa, ja jokainen ammattimainen tavarantoimittaja on vastuussa tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta samoin edellytyksin kuin valmistaja."

1386-11 §:n ensimmäinen momentti

"Valmistaja on suoraan vastuussa, jollei hän voi osoittaa

——

4° että laskettaessa tuote liikkeelle tieteellisen ja teknisen tiedon taso ei ollut sellainen, että puutteellinen turvallisuus olisi voitu havaita;

5° tai että tuotteen puutteellinen turvallisuus on seurausta siitä, että tuotteen on oltava pakottavien säädösten tai määräysten mukainen."

1386-12 §:n toinen momentti

"Valmistaja ei voi vedota 1386-11 §:n neljännen ja viidennen kohdan vastuuvapauslausekkeisiin, jos puutteellinen turvallisuus on ilmennyt kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun tuote laskettiin liikkeelle, eikä hän ole ryhtynyt tarvittaviin toimiin sen haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi."

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

11 Koska komissio katsoi, ettei direktiiviä ollut säädetyssä määräajassa saatettu asianmukaisesti osaksi Ranskan oikeutta, se aloitti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn. Komissio lähetti ensin Ranskan tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se kehotti tätä esittämään huomautuksensa, minkä jälkeen se osoitti 6.8.1999 kyseiselle jäsenvaltiolle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon tiedoksiannosta. Koska komissio piti Ranskan tasavallan vastausta tähän lausuntoon epätyydyttävänä, se nosti käsiteltävänä olevan kanteen.

Pääasia

12 Komissio esittää kolme väitettä, jotka edellyttävät ensin sen ratkaisemista, tavoitellaanko direktiivillä siinä säänneltyjen kysymysten osalta jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten täydellistä vai ainoastaan vähimmäistason yhdenmukaistamista.

Direktiivillä toteutetun yhdenmukaistamisen taso

13 Ranskan hallituksen mukaan direktiiviä on tulkittava sen valossa, että yhteisössä on annettu kuluttajansuojalle yhä enemmän merkitystä, kuten EY 153 artiklasta sen nykyisessä sanamuodossa ilmenee. Direktiivin 13 artiklan sanamuoto, jossa käytetään käsitettä "oikeus", osoittaa sen mielestä, ettei direktiivillä pyritä

estämään kansallisen suojelun korkeampaa tasoa. Tätä analyysia tukee myös se, että direktiivissä itsessään annetaan jäsenvaltioille oikeus tietyiltä osin poiketa siinä vahvistetuista säännöistä.

14 On huomattava, että neuvosto antoi direktiivin yksimielisesti ETY:n perustamissopimuksen 100 artiklan (josta on muutettuna tullut EY:n perustamissopimuksen 100 artikla, josta taas on tullut EY 94 artikla) perusteella, joka koskee jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämistä, jotka suoraan vaikuttavat yhteismarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan. EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklasta (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla), joka lisättiin perustamissopimukseen direktiivin antamisen jälkeen ja jonka mukaan tietyt poikkeukset ovat mahdollisia, tämä oikeudellinen perusta poikkeaa sikäli, että siinä jäsenvaltioille ei anneta oikeutta pitää voimassa tai antaa yhteisön yhdenmukaistamistoimenpiteistä poikkeavia säännöksiä.

15 Myöskään EY 153 artiklaan, joka on niin ikään lisätty perustamissopimukseen direktiivin antamisen jälkeen, ei voida vedota direktiivin sellaisen tulkinnan perustelemiseksi, jonka mukaan siinä pyrittäisiin jäsenvaltioiden lainsäädännön vähimmäistason yhdenmukaistamiseen, jolloin jäsenvaltiota ei voisi estää pitämästä voimassa tai toteuttamasta yhteisön toimenpiteitä tiukempia suojatoimenpiteitä. Jäsenvaltioille EY 153 artiklan 5 kohdassa annettu toimivalta koskee ainoastaan tämän määräyksen 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä eli toimenpiteitä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan. Tällainen toimivalta ei koske saman määräyksen 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä eli toimenpiteitä, jotka on toteutettu EY 95 artiklan nojalla sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä ja joihin on tältä osin rinnastettava EY 94 artiklan nojalla toteutetut toimenpiteet. Kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 43 kohdassa, EY 153 artikla on muotoiltu yhteisölle osoitetuksi ohjeeksi, joka koskee sen politiikkaa tulevaisuudessa, eivätkä jäsenvaltiot voi sen perusteella itsenäisesti toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa ennen tämän määräyksen voimaantuloajankohtaa annetuissa direktiiveissä säädetyn yhteisön oikeuden kanssa, sillä muutoin yhteisön säännöstö vaarantuisi välittömästi.

16 Tästä seuraa, että jäsenvaltioilla oleva harkintavalta säännellä tuotevastuuta määräytyy täysin direktiivin itsensä perusteella ja on johdettava sen sanamuodosta, tarkoituksesta ja systematiikasta.

17 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että kuten direktiivin ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, direktiivillä käyttöön otetulla yhdenmukaistetulla vahingonkorvausvastuuta koskevalla järjestelmällä, joka koskee valmistajan vastuuta tuotteen puutteellisen turvallisuuden aiheuttamasta vahingosta, pyritään varmistamaan taloudellisten toimijoiden välinen vääristymätön kilpailu, helpottamaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja poistamaan eroja kuluttajansuojassa.

18 Toiseksi on huomattava, että toisin kuin esimerkiksi kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annettuun neuvoston direktiiviin 93/13/ETY (EYVL L 95, s. 29), nyt esillä olevaan direktiiviin ei sisälly yhtään nimenomaista säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltiot voisivat antaa tai pitää voimassa sen soveltamisalaan kuuluvia tiukempia säännöksiä taatakseen kuluttajansuojan korkeamman tason.

19 Kolmanneksi on todettava, että se, että direktiivissä säädetään tietyistä poikkeuksista tai viitataan tietyiltä osin kansalliseen oikeuteen, ei merkitse sitä, ettei direktiivissä säänneltyjen kysymysten yhdenmukaistaminen olisi täydellistä.

20 Vaikka direktiivin 15 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 16 artiklassa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus poiketa direktiivissä vahvistetuista säännöistä, nämä poikkeusmahdollisuudet koskevat vain tyhjentävästi lueteltuja aloja ja ovat tarkkaan määriteltyjä. Lisäksi niihin on sovellettava arviointiperusteita, joilla tähdätään suurempaan yhdenmukaisuuteen, johon viitataan nimenomaisesti direktiivin toiseksi viimeisessä perustelukappaleessa. Direktiivin

85/374/ETY muuttamisesta 10.5.1999 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/34/EY (EYVL L 141, s. 20), jolla lisättiin direktiivin soveltamisalaan maataloustuotteet ja poistettiin sen 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty mahdollisuus, kuvaa tätä asteittaisen yhdenmukaistamisen järjestelmää.

21 Näissä olosuhteissa direktiivin 13 artiklaa ei voida tulkita siten, että jäsenvaltioille jätettäisiin mahdollisuus pitää voimassa yleinen tuotevastuujärjestelmä, joka poikkeaa direktiivissä säädetystä järjestelmästä.

22 Direktiivin 13 artiklassa olevaa viittausta vahinkoa kärsineen oikeuteen saada korvausta sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla on tulkittava siten, että direktiivillä käyttöön otettu järjestelmä, jossa vahinkoa kärsinyt voi sen 4 artiklan mukaisesti vaatia korvausta, jos hän näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden, ei estä soveltamasta muita sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevia järjestelmiä, joilla on jokin muu perusta, kuten piileviä virheitä koskeva takuu tai tuottamus.

23 Samalla tavoin kyseisessä 13 artiklassa olevalla viittauksella vahinkoa kärsineen oikeuteen saada korvausta sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka oli olemassa direktiivin tiedoksiantohetkellä, on ymmärrettävä tarkoitettavan, kuten direktiivin 13. perustelukappaleen kolmannesta virkkeestä ilmenee, määrätylle tuotannonalalle rajoittuvaa erityistä järjestelmää.

24 Tästä seuraa, että toisin kuin Ranskan hallitus väittää, direktiivillä pyritään siinä säänneltyjen kysymysten osalta jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten

määräysten täydelliseen yhdenmukaistamiseen (ks. asia C-154/00, komissio v. Kreikka, tänään annettu tuomio, Kok. 2002, s. I-3879, 10—20 kohta, ja asia C-183/00, González Sánchez, tänään annettu tuomio, Kok. 2002, s. I-3901, 23—32 kohta).

25 Komission esittämiä väitteitä on tutkittava näiden perustelujen valossa.

Ensimmäinen väite, joka koskee direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan virheellistä täytäntöönpanoa

26 Komissio huomauttaa, että code civilin 1386-2 §:stä poiketen direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohta kattaa kaikki yksityiset ja muut kuin yksityiset esinevahingot ilman 500 euron omavastuun vähennystä.

27 Ranskan hallitus ei kiistä tätä eroa, mutta esittää neljä väitettä sen oikeuttamiseksi. Ensinnäkin se, että omavastuu estää vahinkoa kärsinyttä nostamasta kannetta, loukkaa perustavanlaatuista oikeutta tuomioistuinkäsittelyyn, joka on taattu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi 4.11.1950 tehdyn yleissopimuksen 6 artiklassa. Toiseksi omavastuu on ristiriidassa myös yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, sillä se johtaa sekä tuottajien että kuluttajien perusteettomasti eriarvoiseen kohteluun. Kolmanneksi omavastuulla on sen mielestä sama vaikutus kuin rikosoikeudellisesta vastuusta kokonaan vapauttavalla säännöksellä, joka on vastoin Ranskan valtion oikeusjärjestyksen perusteita. Neljänneksi näitä väitteitä tukee se, että komissio suunnittelee tämän omavastuun poistamista 28.7.1999 julkaistussa tuotevastuuta koskevassa vihreässä kirjassaan (KOM(1999) 396 lopullinen).

28 Kaksi ensimmäistä väitettä, joilla kyseenalaistetaan direktiivissä säädetyn omavastuun laillisuus, antavat aiheen ensinnäkin todeta, että perustamissopimuksella perustetussa oikeussuojakeinojen järjestelmässä erotetaan toisistaan toisaalta EY 226 ja EY 227 artiklassa tarkoitetut kanteet, joilla pyritään sen toteamiseen, ettei jäsenvaltio ole noudattanut jäsenyysvelvoitteitaan, ja toisaalta EY 230 ja EY 232 artiklassa tarkoitetut kanteet, joilla pyritään valvomaan yhteisön toimielinten toimien tai toimimatta jättämisen laillisuutta. Näiden oikeussuojakeinojen päämäärät ovat erilaiset, ja niitä koskevat säännöt ovat erilaiset. Jäsenvaltio ei siis voi ilman perustamissopimuksen nimenomaista määräystä perustellusti väittää sille osoitetun päätöksen olevan lainvastainen puolustautuakseen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa, kyseisen päätöksen täytäntöönpanon laiminlyöntiin perustuvaa kannetta vastaan. Se ei voi myöskään vedota sellaisen direktiivin lainvastaisuuteen, jota komissio väittää sen jättäneen noudattamatta (asia C-74/91, komissio v. Saksa, tuomio 27.10.1992, Kok. 1992, s. I-5437, 10 kohta).

29 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 66—68 kohdassa, yhteisön lainsäätäjän vahvistamat direktiivin soveltamisalan rajoitukset ovat eri intressien monitahoisen vertailun tulosta. Direktiivin ensimmäisestä ja yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee, että näitä intressejä ovat vääristymätön kilpailu, kaupan helpottaminen yhteismarkkinoilla, kuluttajansuoja ja hyvän oikeudenhoidon takaaminen.

30 Yhteisön lainsäätäjän tekemän valinnan seurauksena liiallisten oikeudenkäyntien välttämiseksi henkilöt, joille aiheutuu vahinkoa tuotteen puutteellisen turvallisuuden vuoksi, eivät voi nostaa kannetta direktiivissä määriteltyjen vastuusäännösten perusteella, jos aineellinen vahinko on määrältään vähäinen, vaan heidän on nostettava kanne sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien yleisten säännösten perusteella.

31 Näin ollen direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa säädetyn omavastuun ei voida katsoa loukkaavan vahinkoa kärsineen oikeutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi (em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 31 kohta).

32 Se, että tuottajiin ja tuotteen puutteellisen turvallisuuden vuoksi vahinkoa kärsineisiin sovelletaan eri vastuujärjestelmiä, ei myöskään merkitse yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, koska erilainen kohtelu on aiheutuneen vahingon laadun ja määrän vuoksi objektiivisesti perusteltua (ks. mm. asia 8/57, Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges v. korkea viranomainen, tuomio 21.6.1958, Kok. 1958, s. 223, 247 ja em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 32 kohta).

33 Tarkasteltaessa Ranskan hallituksen kolmatta väitettä, joka koskee direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa säädetyn omavastuun yhteensopimattomuutta Ranskan oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa, riittää, kun todetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vetoaminen sisäisen oikeuden säännöksiin yhteisön oikeuden säännösten soveltamisalan rajoittamiseksi vaarantaa yhteisön oikeuden yhtenäisyyden ja tehokkuuden, eikä sitä voida tämän vuoksi hyväksyä (ks. mm. asia C-473/93, komissio v. Luxemburg, tuomio 2.7.1996, Kok. 1996, s. I-3207, 38 kohta ja em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 24 kohta).

34 Ranskan hallituksen komission vihreään kirjaan esittämän viittauksen osalta riittää niin ikään, kun todetaan, että se, että komissio on direktiivin mahdollisen tarkistamisen vuoksi päättänyt kuulla asianomaisia intressiryhmiä siitä, onko direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa säädetystä omavastuusta aiheellista luopua, ei poista jäsenvaltioiden velvollisuutta noudattaa tällä hetkellä voimassa olevaa yhteisön säännöstä (ks. mm. asia C-236/88, komissio v. Ranska, tuomio 12.7.1990, Kok. 1990, s. I-3163, Kok. Ep. X, s. 489, 19 kohta ja em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 26 kohta).

35 Tästä seuraa, että komission ensimmäinen väite on perusteltu.

Toinen väite, joka koskee direktiivin 3 artiklan 3 kohdan virheellistä täytäntöönpanoa

36 Komissio väittää, että toisin kuin direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa, jonka mukaan tavarantoimittaja on vastuussa vain toissijaisesti, kun valmistaja ei ole tiedossa, code civilin 1386-7 §:ssä tavarantoimittaja rinnastetaan valmistajaan.

37 Ranskan hallitus ei kiistä tätä eroa. Se väittää, että ero johtuu kansallisesta prosessuaalisesta säännöksestä, joka ei kuulunut direktiivin hyväksymishetkellä yhteisön lainsäätäjän toimivaltaan ja jota ei siis voitu muuttaa yhteisön lainsäädännöllä. Code civilin 1386-7 § johtaa Ranskan hallituksen mukaan direktiivin tavoitteeseen, koska vahinkoa kärsineen osoittama tavarantoimittaja voi esittää takautumisvaatimuksen valmistajalle, jonka on vastattava vahingosta direktiivin systematiikankin mukaisesti.

38 Sikäli kuin Ranskan hallitus kyseenalaistaa neuvoston toimivallan direktiivin 3 artiklan 3 kohdan antamiseen, on ensinnäkin todettava, kuten tämän tuomion 28 kohdassa on huomautettu, että jäsenvaltio ei voi väittää direktiivin olevan lainvastainen puolustautuakseen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa, kyseisen direktiivin täytäntöönpanon laiminlyöntiin perustuvaa kannetta vastaan.

39 Näitä perusteluja ei myöskään voida hyväksyä. Koska yhteisön lainsäätäjä oli toimivaltainen yhdenmukaistamaan jäsenvaltioiden tuotevastuuta koskevan lainsäädännön, se oli toimivaltainen myös määrittämään, kenelle tämä vastuu kuuluu, ja tähän vastuuseen vetoamisen edellytykset.

40 Väitteestä, jonka mukaan direktiivissä säädetty vastuujärjestelmä ja lailla nro 98-389 perustettu vastuujärjestelmä vastaavat toisiaan lopputulokseltaan, on todettava, että tässä laissa tavarantoimittajalle annettu mahdollisuus esittää valmistajalle takautumisvaatimus moninkertaistaa ne vaatimukset, joita direktiivin 3 artiklassa säädetyin edellytyksin nostettavalla vahinkoa kärsineen suoralla kanteella valmistajaa vastaan on nimenomaan tarkoitus välttää.

41 Näin ollen komission toinen väite on hyväksyttävä.

Kolmas väite, joka koskee direktiivin 7 artiklan virheellistä täytäntöönpanoa

42 Komissio väittää, että toisin kuin direktiivin 7 artiklan d ja e alakohdassa, jossa säädetään valmistajan vastuusta vapauttamisesta ilman minkäänlaisia ehtoja, code civilin 1386-11 §:n ensimmäisen momentin ja 1386-12 §:n toisen momentin mukaan näiden vastuusta vapauttamista koskevien säännösten soveltaminen edellyttää, että valmistaja noudattaa tuotteen seurantaan liittyvää velvollisuuttaan.

43 Ranskan hallitus väittää ensinnäkin, että komission tämän kolmannen väitteen tueksi esittämät kaksi perustelua on jätettävä tutkimatta, koska ne eivät sisältyneet perusteltuun lausuntoon.

44 Tältä osin on huomattava, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään, että kannekirjelmässä esitetään samat väitteet kuin virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa, tämä edellytys ei kui-

tenkaan merkitse sitä, että näiden väitteiden pitäisi aina olla muotoilultaan täysin yhteneviä, kun oikeudenkäynnin kohdetta ei ole laajennettu tai muutettu (asia C-365/97, komissio v. Italia, tuomio 9.11.1999, Kok. 1999, s. I-7773, 25 kohta). Esillä olevassa asiassa tämä edellytys täyttyy, ja tästä syystä Ranskan hallituksen esittämää oikeudenkäyntiväitettä ei voida hyväksyä.

45 Ranskan hallitus toteaa asiasisällön osalta, että kolmas väite koskee seikkaa, jota komissio itse suunnittelee vihreässä kirjassaan muuttavansa. Ranskan hallituksen mukaan direktiivin 15 artiklassa jätetään jäsenvaltioille vastuusta vapauttamista koskeva mahdollisuus, joka liittyy tieteellisen ja teknisen tiedon tasoon silloin, kun tuote lasketaan liikkeelle, sillä tästä vapautuksesta voidaan olla säätämättä. Olisi siis loogista, että tälle vapautukselle voitaisiin asettaa tuotteen seurantaa koskevan velvollisuuden kaltainen edellytys, joka on perusteltu yleisestä tuoteturvallisuudesta 29 päivänä kesäkuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/59/ETY (EYVL L 228, s. 24) jäsenvaltioille asetetuilla velvollisuuksilla.

46 Komission vihreän kirjan osalta riittää, kun viitataan tämän tuomion 34 kohtaan.

47 Direktiivin 15 artiklaa koskevista perusteluista on todettava, että vaikka jäsenvaltiot voivat tämän säännöksen perusteella poistaa direktiivin 7 artiklan e kohdan mukaisen vapautuksen vastuusta, niillä ei ole oikeutta muuttaa kyseisen vapautuksen soveltamisedellytyksiä. Direktiivin 15 artiklassa ei myöskään anneta niille oikeutta poistaa tai muuttaa 7 artiklan d kohdassa säädettyjä vapautusperusteita. Direktiivi 92/59/ETY ei muuta tätä tulkintaa, sillä se ei koske valmistajan vastuuta liikkeelle laskemistaan tuotteista.

48 Tästä seuraa, että myös komission kolmas väite on perusteltu.

49 Näin ollen on todettava, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan, 3 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan mukaisia velvoitteitaan

— koska se on sisällyttänyt Ranskan code civilin 1386-2 §:ään vahingot, jotka ovat alle 500 euroa

— koska se on katsonut saman lain 1386-7 §:n ensimmäisessä momentissa, että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjä on vastuussa kaikissa tapauksissa ja samoin edellytyksin kuin valmistaja, ja

— koska se on säätänyt saman lain 1386-12 §:n toisessa momentissa, että valmistajan on näytettävä ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotka ovat soveliaita ehkäisemään turvallisuudeltaan puutteellisesta tuotteesta aiheutuvia seurauksia, voidakseen vedota kyseisen direktiivin 7 artiklan d ja e kohdassa säädettyihin vapautusperusteisiin.

Oikeudenkäyntikulut

50 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista ja koska Ranskan tasavalta on hävinnyt asian, Ranskan tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Ranskan tasavalta ei ole noudattanut tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan, 3 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan mukaisia velvoitteitaan**

— **koska se on sisällyttänyt Ranskan code civilin 1386-2 §:ään vahingot, jotka ovat alle 500 euroa**

— **koska se on katsonut saman lain 1386-7 §:n ensimmäisessä momentissa, että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjä on vastuussa kaikissa tapauksissa ja samoin edellytyksin kuin valmistaja, ja**

— koska se on säätänyt saman lain 1386-12 §:n toisessa momentissa, että valmistajan on näytettävä ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotka ovat soveliaita ehkäisemään turvallisuudeltaan puutteellisesta tuotteesta aiheutuvia seurauksia, voidakseen vedota kyseisen direktiivin 7 artiklan d ja e kohdassa säädettyihin vapautusperusteisiin.

2) Ranskan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Jann von Bahr Timmermans

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä huhtikuuta 2002.

R. Grass P. Jann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja